

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobkyně **O. S.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, Praha 5, Křížová 25, o žalobě žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 3. 2002 číslo xx,

takto:

I. Rozhodnutí žalované ze dne 19. 3. 2002 číslo xxx se **zrušuje** pro nezákonnost a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 19. 3. 2002 číslo xxx (jímž změnila své rozhodnutí ze dne 30. 5. 2000) žalovaná přiznala žalobkyni podle § 4 odst. 4 zákona č. 39/2000 Sb. jednorázovou peněžní částku 65 000 Kč s odůvodněním, že prokázala, že její manžel J. S. konal vojenskou službu od 21. 3. 1944 do 5. 5. 1945, tedy po dobu jednoho roku a jednoho měsíce a v souladu s § 4 odst. 4 cit. zákona jí náleží peněžní částka 65 000 Kč. V rozhodnutí žalovaná dále uvedla, že toto rozhodnutí vydává na podkladě nově zjištěných skutečností. V oznámení o výplatě pak dále uvedla, že jednorázová peněžní částka činí celkem 65 000 Kč, z toho bylo již žalobkyni na základě původního rozhodnutí ze dne 30. 5. 2000 poukázáno 60 000 Kč. Na doplatku jí proto náleží rozdíl 5000 Kč, který je jí poukazován.

Dne 3. 4. 2002 se žalobkyně dostavila na Okresní správu sociálního zabezpečení v Chomutově, kde s ní byl, podle obsahu, sepsán opravný prostředek proti rozhodnutí

žalované ze dne 19. 3. 2002 v němž tomuto rozhodnutí žalobkyně především vytýká, že je nezákonné, neboť by měla být odškodněna celkem dvakrát, jednak jako vdova po příslušníku národního boje za osvobození tj. manželovi, jednak za sebe, neboť se rovněž účastnila národního boje za osvobození. Dále namítla i to, že v napadeném rozhodnutí jí žalovaná sdělila částku k výplatě 5000 Kč, avšak zaslala jí poukázku jen na 500 Kč.

Žalovaná postoupila opravný prostředek žalobkyně Vrchnímu soudu v Praze dne 17. 5. 2002 a tímto dnem bylo zahájeno soudní řízení ve věci. Vrchní soud v Praze ve věci nerozhodl do 31. 12. 2002 a věc tak přešla podle §§ 132 a 129 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb. na Nejvyšší správní soud, který v řízení postupuje podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., tedy v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu.

Z obsahu připojeného správního spisu vyplývá, že žalobkyně podala žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 – 1945 celkem dvakrát, a to poprvé dne 6. 3. 2000 prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově, v níž uplatnila nárok za sebe jako oprávněnou osobu – příslušníka československé armády v zahraničí od 15. 7. 1944 do 5. 5. 1945 a k žádosti předložila osvědčení vydané jí podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb., Ministerstvem národní obrany č. j. xxxx evidenční číslo xx, z něhož vyplývá, že O. S. nar. xxx 1926 je účastníkem národního boje za osvobození a započítává se jí doba od 15. 7. 1944 do 5. 5. 1945 jako příslušníku československé armády v zahraničí. Dne 30. 5. 2000 vydala žalovaná rozhodnutí, kterým žalobkyni O. S. podle § 4 odst. 3 zákona č. 39/2000 Sb. přiznala jednorázovou peněžní částku 60 000 Kč za prokázanou vojenskou službu od 15. 7. 1944 do 5. 5. 1945. Toto rozhodnutí bylo doručeno žalobkyni dne 20. 6. 2000. Dne 11. 2. 2002 podala žalobkyně u Okresní správy sociálního zabezpečení Chomutov žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 – 1945 jako vdova po J. S. nar. xxx 1920, zemřelém xx 1989, přičemž k žádosti přiložila i fotokopii osvědčení vydaného podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb. Ministerstvem národní obrany pod č. j. 33.565 – Si – 201 – 1948, evidenční číslo xx, podle něhož J. S. nar. dne xx. 1920 je účastníkem národního boje za osvobození a započítává se mu doba od 21. 3. 1944 do 5. 5. 1945 jako příslušníku československé armády v zahraničí. K žádosti přiložila žalobkyně i fotokopii úmrtního listu vystaveného Městským národním výborem v Chomutově, z něhož vyplývá, že J. S.nar. xxx 1920 zemřel dne xxx 1989. Jméno a příjmení pozůstalého manžela je uvedeno O. S. roz. Č. K žádosti přiložila žalobkyně i čestné prohlášení o tom, že manželství s J. S. nar. xx 1920 uzavřela dne 21. 10. 1945. V obsahu správního spisu se nenachází rozhodnutí žalované ze dne 30. 5. 2000 přiznávající žalobkyni jednorázovou peněžní částku podle § 4 odst. 4 zákona č. 39/2000 Sb. jako vdově za vojenskou službu jejího manžela v době od 21. 3. 1944 do 5. 5. 1945, jak žalovaná tvrdí ve svém písemném vyjádření ze dne 13. 5. 2002. Nenachází se v něm ani oddací list potvrzující uzavření manželství žalobkyně s J. S. Nevyplývá z něho ani proč žalobkyně oddací list nemůže předložit resp. kde a před jakým orgánem manželství uzavírala. Podle obsahu správního spisu žalovaná neodstranila rozpor mezi označením příjmení žalobkyně a jejího manžela „S.“, „S.“ a mezi příjmením uvedeným v osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb. vystaveným na jméno a příjmení „J. S.“ a „O. S.“.

Rozhodnutí ze dne 19. 3. 2002, které je předmětem přezkumné činnosti soudu v této věci, je nezákonné z toho důvodu, že tímto rozhodnutím žalovaná změnila své rozhodnutí ze dne 30. 5. 2000. Podle obsahu správního spisu předloženého soudu rozhodnutí žalované ze dne 30. 5. 2000 č. 265 105 958 přiznávající žalobkyni podle § 4 odst. 3 zákona č. 39/2000 Sb. jednorázovou peněží částku 60 000 Kč za prokázanou vojenskou službu žalobkyně

od 15. 7. 1944 do 5. 5. 1945 bylo žalobkyni doručeno dne 20. 6. 2000 a podle obsahu správního spisu proti němu žalobkyně opravný prostředek nepodala. Toto rozhodnutí tedy nabylo právní moci (§ 6 odst.3 zákona č. 39/2000 Sb., § 52 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb.). Podle obsahu správního spisu žalobkyně nepodala návrh na obnovu řízení a obnova řízení nebyla nařízena ani rozhodnutím správního úřadu ve smyslu § 63 odst. 1 správního řádu. Ve věci nešlo ani o přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení ve smyslu § 65 správního řádu. O poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 – 1945 jako vdova po J. S. požádala žalobkyně poprvé dne 11. 2. 2002 u Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově. Mohla tak učinit teprve v důsledku změny zákona č. 39/2000 Sb. zákonem č. 261/2001 Sb., jímž byla účinnost zákona vztažena i na vdovy a vdovce po osobách uvedených v § 1 odst. 1 zákona č. 39/2000 Sb., jejichž manželství bylo z důvodu nemožnosti uzavřít manželství uzavřené nejpozději do 31. 12. 1945. Na žalované bylo, aby o této žádosti rozhodla a své rozhodnutí vyjádřila ve výroku rozhodnutí. Takto žalovaná v rozhodnutí ze dne 19. 3. 2002, které je předmětem přezkumné činnosti soudu, nepostupovala. Výrokem citovaného rozhodnutí žalobkyni přiznala jednorázovou peněžní částku 65 000 Kč a v oznámení o výplatě jí sdělila, že jí již na základě rozhodnutí ze dne 30. 5. 2000 zaplatila 60 000 Kč a že jí tedy poukazuje rozdíl 5000 Kč (poštovní poukázkou jí však zaslala jen 500 Kč).

Ve věci je nutné vycházet z toho, že žalobkyně podle zákona č. 39/2000 Sb. podala dvě žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky, jednak jako příslušnice národního boje za osvobození podle § 1 odst. 1 zákona č. 39/2000 Sb. dne 6. 3. 2000 a jednak jako vdova po příslušníku národního boje za osvobození podle ust. § 1 odst. 2 zákona č. 39/2000 Sb. 11. 2. 2002. Žalobkyně prokázala, že je účastníkem národního boje za osvobození příslušníkem československé armády v zahraničí od 15. 7. 1944 do 5. 5. 1945 a dále prokázala, že její zemřelý manžel je účastníkem národního boje za osvobození, příslušníkem československé armády v zahraničí od 21. 3. 1944 do 5. 5. 1945. Při současném splnění podmínek podle § 1 odst. 1 a § 1 odst. 2 (zákona č. 39/2000 Sb.) mají oprávněné osoby nárok na jednorázovou peněžní částku podle tohoto zákona, která je vyšší (§ 3 odst. 2 zákona č. 39/2000 Sb.). Žalobkyně konala vojenskou službu v československých zahraničních armádách 9 celých měsíců, tedy kratší než rok, avšak delší než 3 měsíce a náleží jí jednorázová peněžní částka ve výši 60 000 Kč podle § 4 odst. 3 zákona č. 39/2000 Sb. Manžel žalobkyně J. S. konal vojenskou službu v československých zahraničních armádách v době od 21. 3. 1944 do 5. 5. 1945, tedy rok a jeden měsíc a žalobkyni jako vdově po něm náleží jednorázová peněžní částka ve výši 60 500 Kč (polovina z částky 120 000 Kč za dobu alespoň jednoho roku a polovina z 1000 Kč za každý jeden další měsíc přesahující jeden rok -§ 4 odst.1, 4 zákona č. 39/2000 Sb.). Žalobkyni tedy náleží z důvodu jí uplatněných podle zákona č. 39/2000 Sb. jednorázová peněžní částka ve výši 60 500 Kč. Protože žalovaná žalobkyni již přiznala podle zákona č. 39/2000 Sb. 60 000 Kč pravomocným rozhodnutím ze dne 30. 5. 2000, může jí dalším rozhodnutím přiznat jen rozdíl mezi částku již přiznanou a částkou, na kterou žalobkyni podle zákona č. 39/2000 Sb. vznikl nárok. Citované ust. § 3 odst. 2 zákona č. 39/2000 Sb. brání tomu, aby žalovaná, tak jak si přeje žalobkyně, přiznala a vyplatila žalobkyni v celém rozsahu jednorázovou peněžní částku podle citovaného zákona jako účastnici národního boje za osvobození konající vojenskou službu v československých zahraničních armádách i jako vdově po účastníku národního boje za osvobození konajícího vojenskou službu v československých zahraničních armádách.

Z důvodu uvedených v tomto rozsudku soud zrušil pro nezákonnost napadené rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 4 zákona č. 150/2002 Sb.).

Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože žalobkyni, která měla ve věci úspěch (rozhodnutí žalované bylo zrušeno) prokazatelné náklady nevznikly a žalovaná ve věci neměla úspěch.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. 7. 2003

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu